

VERGİ RAPORU

Vergi Mevzuatında
Ulusal ve
Uluslararası
Güncel Gelişmeler
Özel Eki

ISSN 2667-5099

31 . yıl

Aylık Maliye, Ekonomi ve Hukuk Dergisi
Yıl: 31 • Sayı: 284 • Mayıs 2023 • Fiyat: 120,00 TL

FİYATLAR GENEL DÜZEYİ İLE KAMU AÇIĞI İLİŞKİSİ OLİVERA-TANZİ ETKİSİ VE PATİNKİN ETKİSİ TÜRKİYE'DE GEÇERLİ Mİ?

İndirimli Orana Tâbi İşlemlerden Doğan
Katma Değer Vergisi İadesinde
Mükelleflerin İade Talep İradelerinin
Tespiti Üzerine

Levent ÖZKAYA

Gelir İle Servet Üzerinden Alınan Vergilerin
Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimler Ayrımı
İtibariyle Dağılımı: OECD Ülkeleri İçin Mabac
Yöntemi Uygulaması

Cem AKIN
Esra DOĞAN

Vergiye Karşı Mükellef Tepkilerinin
Mükellef Rasyonalitesi ve Vergi Bilinci
Kapsamında Değerlendirilmesi

Özgür KIZILTOPRAK

www.vergiraporu.com.tr

ADLİ MUHASEBE VE HİLE DENETİMİ EĞİTİMİ

Eğitim sürecinde alınacak teorik bilgi ve örnek vaka anlatımlarıyla, herhangi bir ekipmana ihtiyaç duymadan siz de **Adli Muhasebe Uzmanı** olarak bilirkişilik yapabilecek düzeye gelerek, bu alandaki nitelikli insan ihtiyacını karşılayabilirsiniz.

QR Kodu Okutarak
Yukarıdaki Eğitimi
İnceleyebilirsiniz.

0(312) 911 92 91
pgaakademi.com
bilgi@pgaakademi.com

Aylık Maliye, Ekonomi ve Hukuk Dergisi
sayı 284

Yayın Dili: Türkçe

***

İmtiyaz Sahibi
Vergi Müfettişleri Derneği Adına
Genel Başkan

Ahmet Halis BAŞLI
İstanbul - Türkiye

***

Genel Yayın Editörü
Doç. Dr. Mustafa Göktuğ KAYA
Ankara - Türkiye

***

Editör Yardımcıları
Prof. Dr. Yüksel BAYRAKTAR
İstanbul - Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Arif AYLUÇTARHAN
İstanbul - Türkiye

***

Yayın Kurulu Üyeleri
Prof. Dr. Metin TOPRAK
İstanbul - Türkiye

Prof. Dr. Ersan ÖZ
Denizli - Türkiye

Niyazi Koray GÜRHAYTA
Ankara - Türkiye

Çağlar DOĞAN
Ankara - Türkiye

Ahmet Ali SOYLU
Ankara - Türkiye

Fatih AKTEMUR
Kocaeli - Türkiye

Doç. Dr. İrem DİDİNMEZ
Ankara - Türkiye

***

Yayın Danışmanı (Çeviriden Sorumlu)

Nahide Meriç URAK
Ankara - Türkiye

Niyazi ALTINER
Ankara - Türkiye

***

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mesud ALTUNDAĞ
Kocaeli-Türkiye

***

Dil Editörü - Yayın Sorumlusu

Zeynep TURAN
Ankara - Türkiye

***

Yönetim ve Yazışma Adresi
Cihan Sokak No: 13/7
Sihhiye / ANKARA

Tel: (0.312) 231 80 19 (pbx)
Fax: (0.312) 231 80 65

e-posta: vergiraporu@vmd.org.tr

***

ISSN 2667 - 5099

***

Grafik Tasarım ve Baskı
ENT Matbaa Yayın Reklam San. ve Tic. A.Ş.
Yönetim ve Yazışma Adresi

Maltepe Mahallesi Litros Yolu Sokak
Fatih Sanayi Sitesi No:12 İç Kapı No:12

Zeytinburnu/İstanbul
Tel: 0212 415 02 06

***

Basım Tarihi: 16.05.2023
Yayın Türü: Yaygın Süreli

Dergimiz, TUBİTAK ULAKBİM Sosyal
ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı Komitesi
tarafından, 08.05.2015 tarih ve 60 sayılı Komite
toplantısında, 2014 yılı basımları dahil veri
tabanına alınmaya uygun bulunmuştur.

YAYIN OKUMA ve DANIŞMA KURULU YAYIN DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman AKDOĞAN
Başkent Üni. Hukuk Fak.
Prof. Dr. Adnan GÖRÇEK
Uludağ Üni. İİBF
Prof. Dr. Ahmet AK
Hacı Bayram Veli Üni. İİBF
Prof. Dr. Ahmet Burçin YERELİ
Hacettepe Üni. İİBF
Aykut GÜLEÇ
E. VMD Başkanı, E. Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Bernur AKİGÖZ
İzmir Katip Çelebi Üni. İİBF
Prof. Dr. Binhan Elif YILMAZ
İstanbul Üniversitesi-İktisat Fakültesi
Dr. Bumin DOĞRUSÖZ
Marmara Üni. İİBF
Prof. Dr. Burak DARICI
Bandırma Onyediy Eylül Üni. İİBF
Coşkun ÇEKİCİLER
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ar-Ge Teşvikleri Gen. Müd. Yard.
Prof. Dr. Doğan ŞENYÜZ
Uludağ Üni. Hukuk Fak.
Prof. Dr. Ersan ÖZ
Pamukkale Üni. İİBF
Dr. Fatih PEKŞEN
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanı
Prof. Dr. Fatih SARACIOĞLU
Hacı Bayram Veli Üni. İİBF
Prof. Dr. Güven SAYILGAN
Ankara Üni. SBF
Prof. Dr. Halil TUNALI
İstanbul Üniversitesi-İktisat Fakültesi
Prof. Dr. Hasan ABDOĞLU
Karadeniz Teknik Üni. İİBF
Prof. Dr. Hatice YURTSEVER
Manisa Celal Bayar Üni. İktisat Fak.
Prof. Dr. Hasan Murat ERTÜĞRUL
Anadolu Üni. İİBF
Prof. Dr. İhsan Cemil DEMİR
Aydın Kocatepe Üni. İİBF
Kemal Serkan KESKİN
YMM, E. Vergi Başmüfettişi
Mücahit CÜRİZ
Devlet Malzeme Ofisi E. Genel Müdürü

Doç. Dr. Ali Ender ALTUNOĞLU
Müşla Salkı Kocaman Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Akif ABDULLAH
Aydın Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Arif AYLUÇTARHAN
İstanbul Üni. İktisat Fak., E. Vergi Müfettişi
Barış BAL
Vergi Müfettişi
Burak DEMİRKAN
Vergi Başmüfettişi
Burhan SARGIN
YMM, E. Vergi Müfettişi
Cem ÇANKAYA
Hazine ve Maliye Müfettişi
Devrim Emre MUTLU
Vergi Başmüfettişi
Dr. Öğr. Üyesi Dilek AKBAŞ AKDOĞAN
İstanbul Medeniyet Üni.
Durmuş Erdem ARSLANOĞLU
Vergi Müfettişi
Ebubekir MUTLU
Vergi Müfettişi
Arş. Gör. Eda YILMAZ
Hacettepe Üniversitesi
Emrah TUNCER
Vergi Müfettişi
Erhan ÜSTÜN
Vergi Müfettişi
Erkan KIZIL
Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Ersan ÖZ
Pamukkale Üniversitesi
Ersin AKÇAY
Vergi Müfettişi
Esat YAMAC
Vergi Başmüfettişi
Doç. Dr. Esra KABAÇKARLI
Selçuk Üniversitesi İİBF
Ethem Tarık ERTÜRK
Vergi Müfettişi
Fahrettin ACAR
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Fazlı YILDIZ
Dumlupınar Üniversitesi İİBF
Fedai AYDIN
YMM, E. Vergi Müfettişi
Fehmi EGE
Vergi Müfettişi
Ferhat KARA
Vergi Müfettişi
Feyzullah DURGUT
Vergi Başmüfettişi
Hakan GÜNER
Vergi Başmüfettişi
Hakan KAVAK
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Hakan YAVUZ
Sakarya Üniversitesi
Hamdi ÖZCAN
Vergi Başmüfettişi
Dr. Öğr. Üyesi Hicran KASA
Türk Hava Kurumu Üni.
Hasan CANAYAKIN
Vergi Müfettişi
Hasan DEMİR
Vergi Başmüfettişi
Hasan KIRAZ
Vergi Müfettişi
Hasan SARI
Vergi Müfettişi
Hasan TOPRAK
SGK Müfettişi
Hayrunnisa ŞEN DOĞRUYOL
GİB Grup Başk., E. Vergi Müfettişi
Hürşit KAYA
SGK Müfettişi
Arş. Gör. Hüseyin Taylan EĞEN
Hacettepe Üni., İİBF
İbrahim BAĞAR
Vergi Müfettişi
İlhan ÖZKAN
Avukat, YMM, E. Vergi Müfettişi
İlhan TAŞPINAR
YMM, E. Vergi Müfettişi
Dr. Araç. Gör. İnci SANDALCI
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. İrem DİDİNMEZ
Hacettepe Üni. İİBF
Dr. Öğr. Üyesi İsmail CİĞERCİ
Aydın Kocatepe Üni.
Dr. Öğr. Üyesi İsmail ENGİN
Hacı Bayram Veli Üni.
İsmail Hakkı YÜCELEN
Vergi Başmüfettişi

Muhammet Fatih DAĞLI
TUSAS İDDK Başkanı, E. Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Mustafa Ali SARILI
Adnan Menderes Üni. İİBF
Mustafa Erkan ÜYÜMEZ
Anadolu Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü Yunusemre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Prof. Dr. Nurettin BİLİCİ
Çankaya Üni. Hukuk Fak.
Nuri ERANIL
GİB Daire Başkanı, E. Vergi Müfettişi
Onur GÖK
Finansal Piyasalar ve Kambyo Genel Müdürü
Osman EŞGİN
Kocaeli Vergi Dairesi Başkanı, E. Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Osman PEHLİVAN
Karadeniz Teknik Üni. Hukuk Fak.
Ömer ALANLI
İzmir Vergi Dairesi Başkanı, Vergi Başmüfettişi
Özgür KUBUŞ
E. VMD Başkanı, Vergi Başmüfettişi
Sedat İÇEL
Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı, Vergi Başmüfettişi
Suat SARIGÖL
E. Vergi Denetim Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Şafak Ertan ÇOMAKLI
E. Anadolu Üni. Rektörü
Doç. Dr. Şeref İBA
Yasama Üzmanı
Taner SARIÖY
Vergi Başmüfettişi
Tuğrul CEYLAN
Vergi Başmüfettişi
Tülin DOĞAN
E. VMD Başkanı, Vergi Müfettişi
Ümit GÜNER
Adana Vergi Dairesi Başkanı, Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Yusuf AKAN
Atatürk Üni. İİBF
Prof. Dr. Yusuf KILDIŞ
Dokuz Eylül Üni. İİBF
Zafer KÜTÜK
Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Zeynep ARIKAN
Dokuz Eylül Üni. İİBF

YAYIN OKUMA KURULU

Dr. Öğr. Gör. İsmail İŞLER
Pamukkale Üniversitesi
İsmail KARAKOÇ
Vergi Müfettişi
İsmet POLAT
YMM, E. Vergi Müfettişi
Kamuran ÇAĞLAR
Vergi Müfettişi
Karali ARSLAN
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Kayahan TÖM
Hatay Mustafa Kemal Üni. İİBF
Levent EMRE
Vergi Başmüfettişi
Levent ÖZKAYA
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Mehmet BULUT
Bayburt Üni. İİBF
Mehmet DERİCİ
Vergi Müfettişi
Mehmet Fatih ÖZMEN
Vergi Müfettişi
Mesud ALTUNDAĞ
Vergi Müfettişi
Muhammet Mustafa DEMİREL
Vergi Müfettişi
Muhsin BOĞAZ
Vergi Başmüfettişi
Murat ÖZLEM
Vergi Müfettişi
Murat SARI
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Mustafa Göktuğ KAYA
Vergi Başmüfettişi
Necmettin GÜNDÜZ
Vergi Başmüfettişi
Niyazi Koray GÜRHAYTA
Vergi Başmüfettişi
Okan YILDIRIM
SGK Müfettişi
Doç. Dr. Osman GEYİK
Dicle Üni.
Osman EŞGİN
Vergi Başmüfettişi, Kocaeli Vergi Dairesi Başkanı
Ömer GEZER
Vergi Başmüfettişi
Özgür ERKAN
Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Özgür BIYAN
Bandırma Onyediy Eylül Üni. İİBF
Doç. Dr. Perihan Hazal KAYA
Selçuk Üni., İİBF
Recep BORA
Vergi Başmüfettişi
Semra ERSOY
YMM, E. Vergi Müfettişi
Dr. Öğr. Üyesi Sercan YAVAN
Adnan Menderes Üni. İİBF
Serdar KUŞCU
YMM, E. Vergi Müfettişi
Serdar MERMUTLU
Vergi Müfettişi
Serkan KORKMAZ
Vergi Müfettişi
Serkan KURT
Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Serkan Yılmaz KANDIR
Çukurova Üni. İİBF
Taner GÜNDOĞDU
YMM, E. Vergi Müfettişi
Tolga KAYA
YMM, E. Vergi Müfettişi
Dr. Tuğay GÜNEL
Çukurova Üni.
Uğur İKİZ
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Ulvi SANDALCI
Kütahya Dumlupınar Üni.
Ümman CERİT
Vergi Başmüfettişi
Yeyisi Cumhur ENSARIOĞLU
E. Vergi Müfettişi
Yakup GÜMÜŞ
Aile ve Sosyal Pol. Bak. Başdenetçisi
Arş. Gör. Yasemin ÇOLAK
Hacettepe Üniversitesi
Yıldırım AKBULUT
Vergi Müfettişi
Yiğit YILMAZ
Vergi Müfettişi
Dr. Yusuf ARTAR
YMM, E. Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Yusuf TEMÜR
Tokat GOP Üni.

Değerli Okurlarımız,

Mayıs ayı sayımızla sizlerle birlikteyiz. Bu sayımızda da ekonomi, maliye ve vergi alanında kaleme alınmış değerli çalışmaları istifadelerinize sunduk.

Karapara aklama, terörün finansmanı, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ve uluslararası finansal sistemin bütünlüğüne yönelik diğer tehditlerle mücadele için standartlar belirlemek ve yasal tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanmasını teşvik etmek için 1989 yılında kurulan Mali Eylem Görev Gücü (FATF) belirlediği ve günün koşullarına göre güncellediği tavsiyeleri ile ülkelerin uygulamaları gereken tedbirlere yönelik kapsamlı bir çerçeve belirlemektedir. Gelir Uzmanı Sayın Suna Simge KORKMAZ'ın FATF tarafından 2021 yılında gri listeye alınan ülkemizin gri listeden çıkması için uygulaması gereken politikalara yön verecek FATF değerlendirmelerine ilişkin bilgiler içeren **“Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Mali Eylem Görev Gücünün (FATF) Türkiye Değerlendirmeleri”** isimli çalışması dergimizin bu sayısında yerini almıştır.

Kamusal harcamaların en temel finansman kaynağı olan vergi gelirlerinin artırılması konusunda devletlerin yeni yöntem ve uygulamalara başvururken verginin maliye politikasının da önemli bir aracı olduğu ve gelir dağılımında adaletin sağlanması için etkin olarak kullanılması gerektiği hususunu göz önüne almaları gerekmektedir. Bu aşamada mükelleflerin vergiye uyumunun sağlanması da politika belirleyicilerin üzerinde dikkatle durması gerektiği konulardandır. Vergiye uyumun ön şartlarından biri olarak söylenebilecek mükelleflerin vergi bilincinin artırılması konusu birçok uzman ve araştırmacının incelediği konulardandır. Bu çalışmalardan biri olan Dr. Öğretim Üyesi Sayın Özgür KIZILTOPRAK'ın **“Vergiye Karşı Mükellef Tepkilerinin Mükellef Rasyonalitesi ve Vergi Bilinci Kapsamında Değerlendirilmesi”** isimli çalışması değerlendirmelerinize sunulmuştur.

Yukarıdaki çalışmalarla birlikte birbirinden değerli diğer çalışmaların yer aldığı dergimizin bu sayısının mesleki ve akademik çalışmalarınıza katkı sağlaması dileklerimizle sağlıklılıkla kalın.

İÇİNDEKİLER

MAKALELER

- 7** FİYATLAR GENEL DÜZEYİ İLE KAMU AÇIĞI İLİŞKİSİ: OLİVERA-TANZİ ETKİSİ VE PATİNKİN ETKİSİ TÜRKİYE'DE GEÇERLİ Mİ
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Fatih PEKŞEN / Dr., Strateji Geliştirme Başkanı
Mustafa Göktaş KAYA / Doç. Dr., Danışman
Yiğit YILDIZ / Doktora Öğrencisi, Vergi Müfettişi
- 25** İNDİRİMLİ ORANA TÂBİ İŞLEMLERDEN DOĞAN KATMA DEĞER VERGİSİ İADESİNDE MÜKELLEFLERİN İADE TALEP İRADELERİNİN TESPİTİ ÜZERİNE
Hakemli Makale, Türü: Derleme
Levent ÖZKAYA / Vergi Müfettişi
- 46** GELİR İLE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERİN MERKEZİ YÖNETİM VE YEREL YÖNETİMLER AYRIMI İTİBARIYLA DAĞILIMI: OECD ÜLKELERİ İÇİN MABAC YÖNTEMİNİN UYGULANMASI
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Cem AKIN / Araştırma Görevlisi Dr.
Esra DOĞAN / Doç. Dr.
- 65** VERGİYE KARŞI MÜKELLEF TEPKİLERİNİN MÜKELLEF RASYONALİTESİ VE VERGİ BİLİNCİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Özgür KIZILTOPRAK / Dr.
- 73** MALİ TEŞVİK UYGULAMALARI: ÇORUM ÖRNEĞİ
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Neslihan KOÇ / Doç. Dr.
Abdulsamet BÜYÜKYILDIZ / Bilim Uzmanı
- 89** KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELEDE MALİ EYLEM GÖREV GÜCÜNÜN (FATF) TÜRKİYE DEĞERLENDİRMELERİ
Hakemli Makale, Türü: Derleme
Suna Simgе KORKMAZ / Gelir Uzmanı
- 100** ANONİM ORTAKLIK BİRLEŞMELERİNDE SERMAYE ARTIRIMI (TTK M. 142)
Hakemli Makale, Türü: Derleme
Abdüsselam KOTAN / Arabulucu, Avukat
- 117** VERGİ MEVZUATINDA GÜNCEL GELİŞMELER
Hazırlayan:
Çağlar DOĞAN / Vergi Müfettişi
- 139** ULUSLARARASI VERGİ HABERLERİ
Hazırlayan:
Barış BAL / Vergi Müfettişi
- 147** ÖZELGE VE YARGI KARARI ÖZETLERİ
Hazırlayan:
Çağlar DOĞAN / Vergi Müfettişi
- 167** PRATİK BİLGİLER